

Savonlinna

LIITE 9

Itäväylän yrityspuiston asemakaava-alueen luontoselvitys 2020

Tekninen toimiala / Kaavoituspalvelut

Satu Pannila, 15.12.2020

SAVONLINNA.FI

Sisällys

1	Johdanto	3
2	Aineisto ja menetelmät.....	3
3	Tulokset.....	3
4	Yhteenveto ja suositukset	6
5	Lähteet	7

1 JOHDANTO

Selvitysalue sijaitsee Savonlinnan Nojamaassa Savonlinnantien eteläpuolella. Alueelle on voimassa vuonna 2008 laadittu asemakaava (AK 724, 15.11.2008). Asemakaavassa alue on varattu pääasiassa liike- ja toimistorakennusten sekä teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (KT). Kaava-alueen läheisyyteen on tulossa muutoksia, ja selvitysalueella on tarkoitus tarkastella osana laajempaa kaavoituskokonaisuutta. Koska asemakaavan laatimisesta on kulunut jo 12 vuotta, oli selvityksen tarkoituksena tarkistaa, ovatko alueen luontoarvot muuttuneet.

Selvityksen laati kaavasuunnittelija, luontokartoittaja Satu Pannila.

2 AINEISTO JA MENETELMÄT

Selvitysalueen pohjois-, länsi- ja eteläpuolelle on laadittu luontoselvitys vuonna 2017, ja itäpuolelle vuonna 2018. Selvityksissä alueen koillispuolelta, Savonlinnantien pohjoispuolelta on löydetty kaksi kolopuuta ja kaksi liito-oravalle (*Pteromys volans*) erittäin hyvin sopivaa metsäaluetta. Selvitysalueen eteläpuolelta Viuhonmäestä on löydetty yksi kolopuu ja laajoja liito-oravalle soveltuvia metsäalueita.

Etukäteen pyydettiin Etelä-Savon ELY-keskukselta tiedot alueella mahdollisesti esiintyvistä uhanlaisista lajeista. Lisäksi Tiira-lintuhavaintopalvelusta selvitettiin alueelta mahdollisesti tehdyt lintuhavainnot.

Selvitysalueelle tehtiin yksi maastokäynti 2.6.2020. Maastokäynnin tarkoituksena oli selvittää mahdollista tarvetta tarkemmalle selvitykselle. Selvitysalueen ympäristössä tehdyistä havainnoista johtuen selvitysalueella keskityttiin erityisesti etsimään merkkejä liito-oravan esiintymisestä. Selvitysalue kierrettiin jalkaisin huolellisesti läpi. Alueelta etsittiin pääasiassa suurten haapojen ja kuusien tyviltä löytyviä papanoita sekä virtsaamisjälkiä puiden rungoilta. Lisäksi arvioitiin alueen metsien soveltuvuutta liito-oravan elinympäristöksi.

Alueelta kartoitettiin arvokkaita elinympäristöjä, joita ovat luonnonsuojelu-, vesi- ja metsäläkökohteet sekä uhanalaisiksi arvioidut luontotyypit. Lisäksi arvioitiin luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta muutoin arvokkaita kohteita, joita voivat olla mm. ihmisen muokkaamat kohteet, joilla esiintyy vaateliaita eliölajeja.

Alueelle ei tehty varsinaista linnustonselvitystä. Maastopäivä kuitenkin aloitettiin klo 05, jotta alueen linnustosta saataisiin mahdollisimman hyvä käsitys. Kartoituspäivä oli poutainen, lämmin ja tyyni, joten olosuhteet olivat hyvät. Yleisten lajien revierejä ei merkitty kartoille. Kaikki silmälläpidettävistä lajeista tehdyt havainnot merkittiin kartalle.

Alueelle ei tehty erillistä lepakkonselvitystä. Maastokäynnillä etsittiin lepakoille sopivia talvehtimispaikkoja ja päiväpiiloja, joita ovat esimerkiksi kalliojyrkänteiden onkalot ja puiden kolot.

3 TULOKSET

Selvitysalueen erillisellä pienellä osalla kartan luoteisosassa on päätehakkuu jälkeen istutettu koivikko (Kuva 1). Koivikko on korkeudeltaan noin 2,5 m. Seassa kasvaa jonkin verran pihlajaa, tuomia, pajuja, harmaaleppää ja kuusia. Alue on voimakkaasti ojitettu. Kosteammassa kohdissa kasvaa mm. mesiangervoa (*Filipendula ulmaria*), korpikaislaa (*Scirpus sylvaticus*), rentukkaa (*Caltha palustris*), korpikastikkaa (*Calamagrostis phragmitoides*) ja suo-orvokkia (*Viola palustris*). Muutoin kenttäkerroksessa kasvaa maitohorsmaa (*Chamaenerion angustifolium*), oravanmarjaa (*Maianthemum bifolium*), lillukkaa (*Rubus saxatilis*), hopeahanhikkoa (*Potentilla argentea*) ja puolukkaa (*Vaccinium vitis-idaea*).

Kuva 1. Istutettua koivikkoa selvitysalueen luoteisosassa.

Isompi selvitysalue kostuu pääasiassa tuoreesta kankaasta ja alueen eteläosassa turvekankaasta. Selvitysalue on ihmisen voimakkaasti muokkaamaa. Alueella on runsaasti ojia. Alueen metsät ovat hoidettua metsätalousaluetta ja alueella näkyy runsaasti hakkuujätteitä ja ajouria (Kuva 2). Alueella ei ole luonnontilaista metsää. Puusto koostuu pääasiassa nuorehkoista kuusista ja koivuista, lisäksi paikoin kasvaa mäntyä. Avohakkuualueilla kasvaa runsaasti nuorta koivua. Pensaskerroksessa kasvaa paikoin tuomea, harmaaleppää ja pihlajaa. Kenttäkerroksen kasvillisuus koostuu pääasiassa tuoreen kankaan kasveista; mustikka (*Vaccinium myrtillus*), metsäkastikka (*Calamagrostis arundinacea*), metsätähti (*Lysimachia europaea*), puolukka, metsälauha (*Avenella flexuosa*), kangasmaitikka (*Melampyrum pratense*), kultapiisku (*Solidago virgaurea*) ja metsämaitikka (*Melampyrum sylvaticum*).

Selvitysalueen itäreunassa, lähellä Ohrasuota on jäänteitä vanhan asutuksen pihapiiristä ja pellosta. Pihapiiristä on jäljellä muutamia omenapuita. Lisäksi alueella kasvaa mm. nokkosta (*Urtica dioica*), koiranputkea (*Anthriscus sylvestris*), ukonputkea (*Heracleum sphondylium*), karhunputkea (*Angelica sylvestris*), maitohorsmaa, vadelmaa (*Rubus idaeus*), puna-ailakkia (*Silene dioica*), seittitakiaisia (*Arctium tomentosum*) ja terttuseljaa (*Sambucus racemosa*). Peltoalue on istutettua koivikkoa. Pihapiirin alueella kasvaa myös isoja haapoja, joista yhdestä löytyi liito-oravalle soveltuva kolo (Kuva 3). Myös linnut ja lepakot hyödyntävät kolopuita.

Erityisesti selvitysalueen koillisnurkassa on tehty runsaasti maansiirtotöitä, ja alueelle on läjitetty todennäköisesti rakentamisesta jääneitä ylijäämämaita. Läjitysalueella kasvaa pensaskerrosena tiheää pajukkoa. Seassa kasvaa myös tuomea, terttuseljaa ja pihlajaa. Kenttäkerros koostuu tyypillisistä pientareiden ja joutomaiden kasveista: valkokeippi (*Lamium album*), nokkonen, puna-ailakki, kultapiisku ja vadelma.

Selvitysalueelta ei löydetty metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä, vesilain mukaisia vesiluontotyyppisiä, luonnonsuojelulailta suojeltuja luontotyyppisiä eikä uhanalaisia luontotyyppisiä. Alueelta ei myöskään löydetty luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä kohteita.

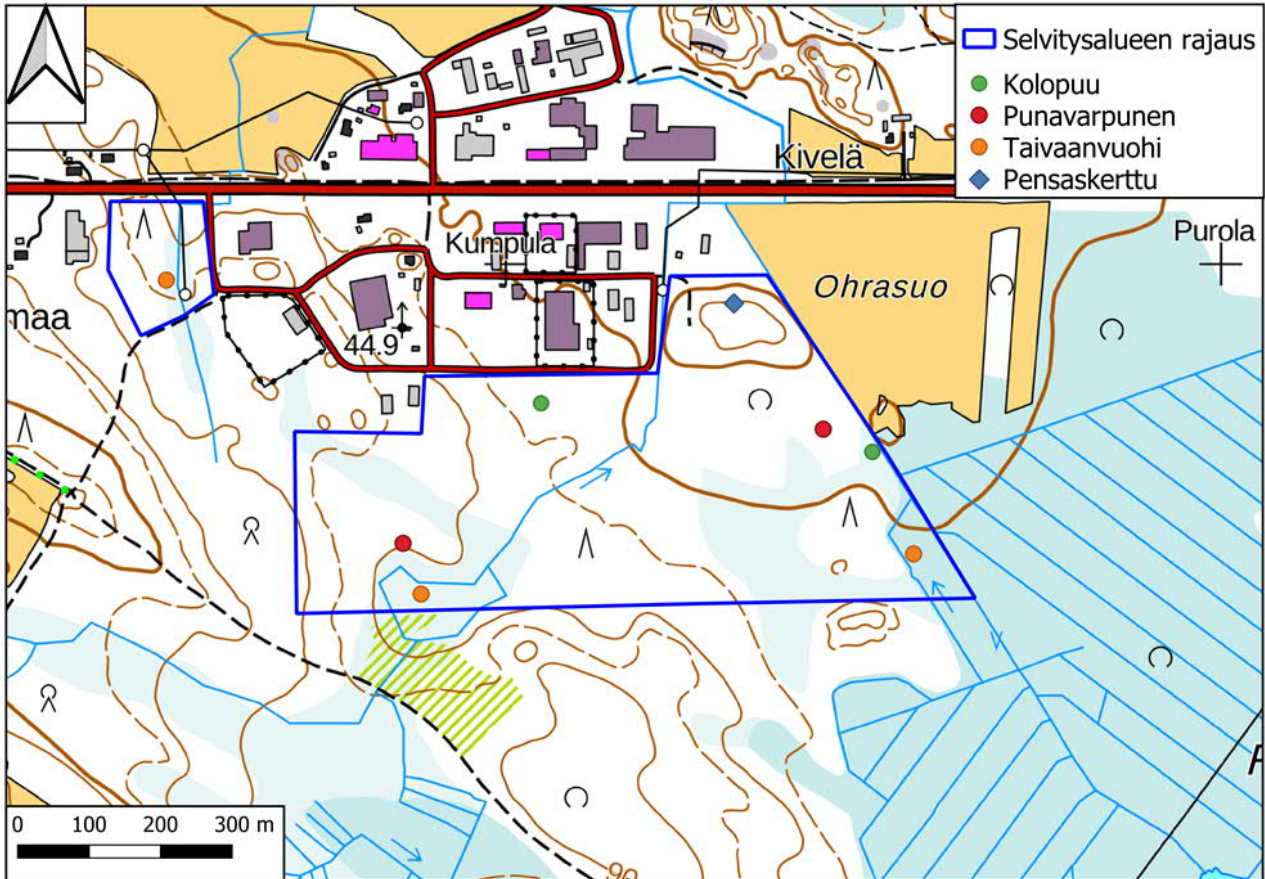
Kuva 2. Harvennettua metsää selvitysalueen eteläreunassa.

Selvitysalueelta ei löydetty liito-oravan esiintymisestä kertovia merkkejä, kuten papanoita puiden juurilta. Alueella ei ole liito-oravan elinympäristöksi hyvin soveltuvia iäkkäämpiä kuusivaltaisia metsiä. Alueelta kuitenkin löydettiin kaksi liito-oravalle soveltuvaa pienialaista haavikkoja, joista molemmista löytyi yksi kolopuu (Kuva 3). Lisäksi alueella kasvaa runsaasti liito-oravan ruokailupuina käyttämiä koivuja.

Selvitysalueen linnusto koostuu pääasiassa yleisistä metsien ja pensaikkoisten alueiden linnuista. Selvitysalueella havaittiin maastopäivänä 23 lintulajia, jotka todennäköisesti pesivät alueella tai sen lähiympäristössä. Alueella havaitut lajit olivat käki, taivaanvuohi, punavarpunen, peippo, käpytikka, talitiainen, metsäkirvinen, hippiäinen, punatulkku, sinitiainen, tiltalti, pajulintu, punarinta, kirjosiippo, sepelkyyhky, lehtokerttu, pensaskerttu, viitakerttunen, keltasirkku, sirittäjä, räkättirastas, mustarastas ja punakylkirastas.

Uhanalaisuusluokaltaan silmälläpidettäviä taivaanvuohia soidinteli selvitysalueella kolmessa eri paikassa (Kuva 3). Kyseessä oli todennäköisesti kaksi eri yksilöä. Kaikki kolme havaintoa sijoittuvat hieman kosteammille, voimakkaasti ojitetuille alueille. Ojissa oli ainakin selvityspäivänä runsaasti vettä, joten laji todennäköisesti pesi alueella. Alueella havaittiin myös kaksi muuta silmällä pidettävää lajia; punavarpunen ja pensakerttu. Alueella on melko runsaasti molempien lajien suosimaa pensaikkoista elinympäristöä. Selvitysalueen lähialueilta löytyy kaikille kolmelle lajille soveltuvia elinympäristöjä. Näin ollen linnuston perusteella ei ole tarpeen esittää maankäyttösuosituksia. Havainnot perustuvat kuitenkin vain yhteen kartoituskertaan. Kattavan kuvan saamiseksi alueen linnustosta vaadittaisiin vähintään kolme kartoituskertaa.

Alueelta ei löydetty (kolopuita lukuun ottamatta) lepakoille soveltuvia talvehtimispaikkoja tai päiväpiiloja. Selvitysalueen läheisyydessä olevat rakennukset ovat pääasiassa halleja ja uusia rakennuksia. Niiden soveltuvuus lepakoiden päiväpiiloiksi tai lisääntymispaikoiksi on epätodennäköistä. Alueella merkitys lepakoille on todennäköisesti tavanomainen.

Kuva 3. Selvitysalueen rajaus ja luontohavainnot.

Selvitysalueelta ei ollut aikaisempia havaintoja uhanalaisista tai silmälläpidettävistä lajeista. Alueella ei maastopäivänä havaittu uhanalaisia lajeja. Silmälläpidettäviä lintulajeja löydettiin kolme edellä mainittua lajia: taivaanvuohi, punavarpunen ja pensaskerttu. Selvitysalueella ei ole viitasammakoille sopivia kutupaikkoja, eikä sudenkorennoille erityisen hyvin soveltuvia elinympäristöjä.

4 YHTEENVETO JA SUOSITUKSET

Selvitysalueelta ei löytynyt tällä hetkellä maankäyttöön vaikuttavia luontoarvoja.

Selvitysalueella havaittiin kolme silmälläpidettävää lintulajia: taivaanvuohi, punavarpunen ja pensaskerttu. Alueella on melko runsaasti lajeille sopivia elinympäristöjä; kosteita oja ja pensaikkoista elinympäristöä. Selvitysalueen lähialueilta löytyy kaikille kolmelle lajille soveltuvia elinympäristöjä. Linnuston perusteella ei ole tarpeen esittää maankäyttösuosituksia.

Puusto on alueella vielä melko nuorta ja kuusivaltaista. Alueella ei ole liito-oravalla sopivaa elinympäristöä. Alueen länsireunasta kuitenkin löydettiin yksi pienialaista haavikko, jonka puista yksi oli kolopuu. Lisäksi selvitysalueen pohjoisreunasta löydettiin toinen kolopuu haapa. Alueella kasvaa myös liito-oravan ruokailualueiksi soveltuvia koivikoita. Lisäksi selvitysalueen länsi- ja eteläpuolella on runsaasti liito-oravalle soveltuvia varttuneita kuusivaltaisia metsiä, joista on suora yhteys selvitysalueelle. Mikäli selvitysalue säilyy rakentamattomana pitkään, tulee liito-oravien esiintymistä alueella kartoittaa uudelleen. Selvitys tulisi toteuttaa kevättalvella, jolloin liito-oravan papanoiden havainnointi puiden juurilta on helpointa.

5 LÄHTEET

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, luonnonvaraisten lintujen suojelusta.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström & Liukko, U-M. (toim.), 2019. Suomen lajien uhanalaisuus –Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.), 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristö 5/2018. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.), 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristö 5/2018. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki.

Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.), 2017. Euroopan Unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen Ympäristö 1/2017. Ympäristöministeriö, Helsinki.